

BELEIDSPLAN

“Stichting Verdronken Geschiedenis”

1. Inleiding

In 2005/2006 heeft “Verdronken Geschiedenis” als ‘pilot’ een project uitgevoerd over de opkomst en ondergang van de in de Waddenzee gelegen eilanden Bosch en Buise. Bosch lag ooit ten Noorden van de provincie Groningen en Buise in de Waddenzee van Nedersaksen. Deze pilot was een samenwerking van onderzoekers van diverse disciplines (geologie, archeologie, historie, ecologie), museummedewerkers en geïnteresseerde burgers (eilanders, wadgidsen, vissers).

De resultaten van het pilot-project werd op 23 juni 2006 te Warffum gepresenteerd op de conferentie “Verdronken Geschiedenis; een multidisciplinaire zoektocht naar een onbekend verleden”. Tevens werd een expositie ingericht in het Openluchtmuseum Het Hoogeland te Warffum. Tenslotte werd aan de geschiedenis van het verdwenen eiland Bosch een themanummer gewijd van “Stad & Lande”, cultuur-historisch tijdschrift voor Groningen (Stad & Lande 15, nr 2, 2006).

Het succes van de in de pilot gevolgde multidisciplinaire werkwijze leidde in januari 2007 tot de oprichting van de Stichting Verdronken Geschiedenis.

Het doel van de stichting is:

- **Het bevorderen van multidisciplinair onderzoek betreffende de natuurlijke ontwikkelingsgeschiedenis (geomorfologie, ecologie), de menselijke bewoning en gebruik, en van de cultuurhistorie van het trilaterale Waddenzegebied;**
- **Het toegankelijk maken en presenteren van de verkregen onderzoeksresultaten voor zowel beleidsmakers, wetenschappers als een breed publiek, en hierdoor bijdragen aan de waardering en de bescherming van het Waddenzegebied in al zijn facetten;**

Om de doelstellingen te kunnen verwezenlijken worden subsidies aangevraagd en wordt samengewerkt met diverse organisaties.

De Stichting beoogt de aanstelling van een projectbureau dat verantwoordelijk zal zijn voor de aansturing en begeleiding van een aantal onderzoeks-, educatieve en andere projecten. Voor de uitvoering der projecten alsmede voor de kosten van het projectbureau worden bij relevante fondsen en instanties subsidies aangevraagd.

2. Missie

De Stichting Verdronken Geschiedenis wil de veelheid aan natuur- en cultuurhistorische ontwikkelingslijnen van het internationale Waddenzegebied zichtbaar maken, waardoor de leefomgeving van de huidige bevolking een andere dimensie krijgt.

De vroegere locaties van eilanden, nederzettingen en andere natuur- en cultuursporen zijn veelal onbekend, waardoor de daarvan bewaarde sporen kwetsbaar zijn; ze kunnen door menselijke ingrepen maar ook door natuurlijke dynamiek verdwijnen zonder voldoende te zijn onderzocht. Archeologisch en historisch onderzoek in combinatie met analyse van het

natuurlijk milieu zijn vereist om ook voor het nageslacht het ‘verhaal van het wad’ van Den Helder tot in Denemarken toegankelijk te maken en te behouden

Hoofdelementen in het werk van de Stichting Verdronken Geschiedenis zijn studies van:

- het ontstaan van eilanden en platen en het weer verdwijnen hiervan als gevolg van geo-morfologische processen of natuurgeweld;
- het ontstaan en weer verdwijnen van menselijke nederzettingen in het dynamisch waddenmilieu;
- de diversiteit van het menselijk gebruik van het waddenlandschap met de daarvan nagelaten sporen.

Over deze processen en gebeurtenissen is bij het grote publiek weinig bekend, terwijl het wel onderwerpen betreft die zeer tot de verbeelding spreken, zoals verdwenen eilanden, stormvloed, dijkdoorbraken en mensen die in de ‘wilde natuur’ een bestaan trachtten te vinden. De resultaten van onderzoek door de Stichting zullen breed toegankelijk worden gemaakt en gepubliceerd, en ook hun toepassing vinden in bijvoorbeeld documentaires, exposities, toeristische brochures en routebeschrijvingen.

Het onderzoek door de Stichting Verdronken Geschiedenis wordt zo veel mogelijk uitgevoerd door multidisciplinair samengestelde projectteams. Dit vergroot de mogelijkheden belangwekkende gegevens boven water te halen.

3. De Stichting Verdronken Geschiedenis.

De Stichting Verdronken Geschiedenis is gevestigd te Groningen en is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Groningen onder nummer 02096978.

Het doel van de stichting is:

- het bevorderen van multidisciplinair onderzoek betreffende de natuurlijke ontwikkelingsgeschiedenis (geomorfologie, ecologie), de menselijke bewoning en gebruik, en van de cultuurhistorie van het trilaterale Waddenzeegebied;
- het toegankelijk maken en presenteren van de verkregen onderzoeksresultaten voor zowel beleidsmakers, wetenschappers als een breed publiek, en hierdoor bijdragen aan de waardering en de bescherming van het Waddenzeegebied in al haar facetten;
- het genereren van fondsen t.b.v. boven vermeld onderzoek en resultatenpresentatie;
- het beheren van voor de projecten beschikbaar gestelde financiële middelen.

4. Thema's

De Stichting Verdronken Geschiedenis concentreert zijn activiteiten rond een drietal hoofdthema's. Deze worden hieronder nader uitgewerkt.

4.1. Thema 1: Regionale studies.

Binnen dit thema worden projecten uitgevoerd waarin de aandacht onder meer gericht wordt op de bewoning, bestaansmiddelen, en onderlinge relaties tussen thans verdwenen Dollard-dorpen onderling en het achterland. Daarnaast wordt de bewoningsgeschiedenis afgezet tegen de geo-morfologische en landschappelijke ontwikkelingen in het stroomgebied van de beneden-Eems en het Eems-Estuarium.

Er wordt nauw samengewerkt met vergelijkbare activiteiten in Duitsland .

Projectvoorbeelden:

- **Museumnetwerk rondom de Dollard**
Doel/Resultaat: Optimaliseren presentatie regio-geschiedenis
- **Verhalen rondom het Eems-Dollard gebied**
Doel: Documenteren van volksverhalen en historische informatie
- **Historisch onderzoek Dollard c.a.**
Doel/Resultaat: Documenteren/presenteren bewoningsgeschiedenis
- **Reconstructie ontstaansgeschiedenis Eems-Dollard estuarium**
Doel/Resultaat: Historische referentie voor Ned-Dts beheersplan Eems
- **Ontwikkeling en regionale betekenis Rottumeroog en Rottumerplaat**
Doel/Resultaat: Expositie in Groninger Museum in 2010?

4.2. Thema 2: De wisselwerking tussen eiland(en) en vasteland

De ontwikkeling van de Waddeneilanden en hun bewoning is steeds op de een of andere wijze afhankelijk geweest van wisselwerkingen met het vasteland. Zo werd bijvoorbeeld in de middeleeuwen jongvee van het vasteland naar de kwelders van de eilanden gebracht om daar op te vetten. Thans is het bestaan van de eilanderbevolking grotendeels afhankelijk van toeristen van het vasteland.

De aandacht binnen dit thema zal gericht worden op verschillende deelgebieden binnen de Waddenzee, zowel in Nederland, Duitsland als Denemarken.

Projectvoorbeelden:

- **Schiermonnikoog en kust vasteland**
Doel/Resultaat: Cultuurhistorische relaties zichtbaar maken
- **Texel/Westelijke Waddenzee en West-Friesland**
Doel/Resultaat: Cultuurhistorische relaties zichtbaar maken
- **Onderzoek eiland Mandø etc. (Deense Waddenzee)**
Doel/Resultaat: [nog uitwerken]
- **Onderzoek eiland Baltrum (Waddenzee Nedersachsen)**
Doel/Resultaat: [nog uitwerken]

4.3. Thema 3: Kennisuitwisseling

Onder dit thema valt enerzijds elke vorm van overdracht van kennis naar het brede publiek (bijv. publicaties, exposities, excursies) en anderzijds het organiseren van contactbijeenkomsten tussen deelnemers aan verschillende projecten (kruisbestuiving!). Daarnaast zal ook aandacht worden besteed aan vergelijkingsstudies met ‘verdronken geschiedenissen’ elders in de wereld.

Projectvoorbeelden:

- **Opzetten van een netwerk voor melding en registratie van vondsten**
Doel/Resultaat: opvullen van een leemte d.m.v. internet
- **Kennisuitwisseling tussen projecten**

Doel/Resultaat: kruisbestuiving projectteams; website: www.verdronkengeschiedenis.nl ; vergelijkingsstudies

5. Organisatie

Om het doel van de Stichting te bereiken is het plan om een Projectbureau in te richten. De hoofdtak van dit Projectbureau is het aansturen en ondersteunen van de projecten die door de Stichting, al dan niet in samenwerking met andere partijen, worden uitgevoerd. Elk project heeft een Projectleider, die leiding geeft aan een projectteam. Een projectteam kan zowel uit betaalde medewerkers als uit vrijwilligers worden samengesteld. In 2016 t/m medio 2018 is het project **Verhalen rondom het Eems-Dollardgebied** op deze wijze uitgevoerd.

In overleg met subsidieverstrekkers wordt voor elk project of groep van samenhangende projecten een zg. klankbordgroep van externe deskundigen worden ingesteld voor de bewaking van de kwaliteit van het project.

Het Stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor het genereren en beheren van fondsen. Het Projectbureau voert ook ondersteunende taken uit ten behoeve van het Stichtingsbestuur. Het Stichtingsbestuur laat zich desgewenst adviseren door een Comité van Aanbeveling. Zolang middelen ontbreken voor het instellen van een regulier Projectbureau worden de noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd door een uit vrijwilligers bestaande Coördinatiegroep. Voor het organigram zie *Bijlage 1*.

6. Financiën

De werkzaamheden van de Stichting, in het bijzonder die van het Projectbureau en de Projectteams, worden gefinancierd uit verkregen subsidies. Subsidie voor het Projectbureau dient steeds een periode van 3 jaar te omvatten i.v.m. de noodzakelijke continuïteit.

Bijlage 1. Organigram

